

Aen dauhleix neix, gyoengq bouxlaux cungj rox, cungj yaengx song fwngz doengzeiq. Miz di bouxgeq bingzseiz cungj maeuq youq ranz, seizneix gaemh dwngx hix yaek okdaeuj byaij. Mbouj dwg vihliux aeu sam aen gyaeqgaeq haenx, engq dwg siengj yawj gyoengq hekyouz moix ngoenz daj seiq baih bet fueng daeuj haenx, dingqdingq gij singriu gyoengqde. Ndawmbanj moix ngoenz cungj cingj seuqsak, guh ndaej yied daeuj yied ndei, gyoengqde daj ndawsim danqhaenh aen seizdaih neix hungmbwk ha.

Denz Meij daek haeuxcid haeuj guenqhaeux. Guenqhaeux dwg yungh aen lwggyoux geq dak hawq guh baenz. Dauq youq ndaw aen swx iq luenz ndeu, gig daegbied. Seiq aen byaek aen dang ndeu faen song caengz cang youq ndaw swx limq. Moix vanj cungj aeu baujsenhmoz fungred ndei. De daengq gou aeu hanz rap swx daengz diegbingz laeuzgyong bae. Yaek ok bakdou, de dawz nyup va’ngaenz ndeu baek haeuj gwnz duqbyoem gou bae, youh daep gaiq ngaenz ronghmyanz yiengh lumj ronghndwenmbanq haenx haeuj gwnz hoz gou, gou daengx ndang sikhaek rongh yaebyubyub, gyaundeide dangqmaz.

Giz diegbingz laeuzgyong aeu rinyienh guh baenz, gizhaenx gaenq yiengj sing yinhyoz. Gwnz daizheiq diuqga doiqnaj laeuzgyong, doenghgiyaenswx ndawde, heiqn dat fwi ngeungeu, cang rim gij “huq ndei” Mbanjdungcuz ngoenzciet aeu daeuj daih hek haenx. Youz Denz Meij cijveih, gou gyaux haeuj ndaw aen doih miz 30 lai boux mehdajcawj bae. Gyoengqde bouxboux cungj daenj buhvaq moq, cang ndang gyaundeide dangqmaz. Ciuq baen hong, ndaw gyoengqde miz 20 boux mehdajcawj, youq mwh caengz gwn haeux gaxgonq guh mbat biujyienj fungsug daemj baengz nyumx baengz ndeu. Yienj cib lai faen cung sat le, gou caeuq gyoengq mehdajcawj sikhaek vaiqdangq baij ndei daizraez daengqraez. Liux le, riengz sing yinhyoz rap aenrap hwnjdaeuj, baizdoi ei mbaeklae byaij hwnj daengz henz daiz, cuengq rap roengzdaeuj, biengj aen fanngumh, dawz nohsoemj, byasoemj, gamou lab, ngaiz haeuxcid okdaeuj, caeuq gij byaek Yangz Swsauj guh haenx baij rim gwnz daiz bae, hei q homfwdfwd biu doh seiqhenz. Gyoengq bouxhek doq doxcanj yaengx soujgih ingj, doq doeksat danqhaenh hemq mbouj dingz.

Seizneix, Denz Meij hix daenj buhvaq moq okdaeuj lo. De fwngz gaem aen mwzgwzfungh hwnj gwnz daiz bae, gij ngaenz goekrwz de ronghmyigmyanz, boiq aen naj de engqgya raen gyaundeide lo.

Dangq biengz dangq ciengx, dangyienz gangjavah hix gag miz sing dangdieg de. Denz Meij yungh gij vah bujdunghva gap miz sing Duncuz haenx hainduj guh cujciz.

“Gou senhbu, gwn laeujbakranz cingqsik hainduj!” Sing hemq goksadsad, gyoengqvunz doxcaenx haeujdaiz, daiz laeuj ndeigwn youh miz daegsaek ranz Duncuz hai daiz lo.

Denz Meij sugrox daengx dauq yizsiz laeujbakranz, de guh cujciz lai bi gvaq, caeux couh sugradrad. Youq gwnz aen yizsiz, de gangj gij lizsij vwnzva laeujbakranz raeuzradrad hawj bouxhek dingq. 2008 nienz, laeujbakranz Sanhgyangh ndaej lied haeuj gij hanghmoeg baujhoh feihvuzciz vwnzva yizcanj Guengjsae bae. Denz Meij naeuz gou nyi, de bineix lij miz aen muzbyauh ndeu, couh dwg cujciz ndei bauq caizliu, bauq boux daibyauij cienziep laeujbakranz.

Denz Meij ngamq gaisau liux, sing gogingqlaeuj lumj raemxmbaq laelele nei yiengj hwnjdaeuj lo.

Sing sang daiq ciengq, sing daemq hab sing, diuq foux boq venz, yienh’ok gij singq minzcuz ndiepcingz daihfueng haenx. Gou riengz gyoengq mehdajcawj sing saeq ciengq, doeklaeng cij rox

# Mehdajcawj Cwngzyangz



## 程阳厨娘

□ Liu Yenhungz sij Daznaz hoiz

廖献红 著 姐娜 译

这个道理,老人们都懂,都举双手赞成。有的老人平时都窝在家里,现在撑着拐棍也要出来走动。不是为了那三两个鸡蛋,更是想看看每天来自四面八方的游客,听听他们的笑声。寨子每天都保持干净整洁,建得越来越好,他们打心眼里感叹这个时代的伟大啊。

田美将糯米饭舀进饭甑。饭甑是用老水的葫芦瓜晒干制成,套在一个圆形小竹篮里,很别致。四菜一汤分两层装在四方竹篮里。每碗都用保鲜膜密封好。她吩咐我用扁担将竹篮挑到鼓楼坪。出门前,她把一束银花枝插在我的发髻上,又往我脖颈套上月牙式的银饰亮片,整个人顿时银光闪烁,光彩照人。

青石板铺就的鼓楼坪,音乐已响起。鼓楼对面的吊脚戏台上,一摆摆竹篮冒着热气,满载侗乡节日待客的“最高礼遇”。在田美的指挥下,我混进三十多名厨娘队伍中间。她们个个都着盛装。按照分工,她们当中有二十名厨娘,在开餐前进行一场织布染布的民俗表演。十来分钟结束后,我和厨娘们快速摆好长桌条凳。然后,在音乐声中挑起担,列着队,拾级至长桌旁,放下,揭开竹蔑盖,端上酸肉、酸鱼、腊猪脚、糯米饭,和杨四嫂做的菜摆了满满一桌,香气四溢。客人们纷纷举起手机拍照,惊叹声、欢呼声不绝于耳。

这时,田美也盛装出场了。她手握麦克风登上台去,鬓边繁复的银饰,衬托出一张生动的脸。

一方水土养一方人,自然也养一方口音。田美用带有侗腔的普通话开始主持。

“我宣布,百家宴正式开始!”一声清脆的吆喝,人们蜂拥入席,一场侗家特色美食盛宴开启了。

田美熟悉百家宴的全套仪式,主持多年,早已驾轻就熟。在仪式中,她将百家宴的历史文化向宾客娓娓道来。2008年,三江百家宴被列入广西非物质文化遗产保护项目。田美曾告诉我,她今年还有一个目标,就是组织好申报材料,申报百家宴代表性传承人。

田美刚介绍完毕,清泉般的祝酒歌响起了。

高音领唱,低音合韵,芦笙起舞,呈现出热情豪爽的民族性格。我跟着厨娘们小声地咿咿呀呀,后来才知汉语的大意:

你好啊,我尊贵的客人,远道来的尊贵客人,上满我们自酿的美酒喝一杯。尊贵的客人,三酿九蒸得来美酒,啊,我尊贵的客人,喝吧……

随后,集体举杯欢呼饮酒,场面壮观热烈。“高山流水”的敬酒仪式将宴席推向高潮。宴席持续约一个小时,宾客酒足饭饱,要离开了,厨娘们又立马列队在鼓楼坪入口两旁,轻轻拍起手,齐唱送客歌。

待客人全部离场后,厨娘们风卷残云般地吃起桌上的饭菜,三下五除二填饱肚子,快速收拾碗筷。十多分钟便收拾妥当,各自挑着竹篮回家去了。她们要在下午四点半前做好晚餐,再挑来再表演。千人大团还等着她们呢。在往回走的路上,我一再地对田美说,真是太有趣、太好玩了,厨娘们真幸福。

田美的脸突然沉了下来,悠悠地说,曾有一位客人问我,你知道有篇小说叫《美丽的南方》吗?

我说不知道。

他说,陆地描写的水长流,山自在,天地变,宏图起,歌声悦耳,耕者有其田,千年土地任由耕。这种不悖于人性的人生形式,就是你们这个样子。你们真幸福啊。

我说,我也觉得自己幸福。咱俩换换,你愿意吗?

我的回答,显然让他有点意外。他愣怔了一下,随后是几声呵呵呵,呵呵呵。

我说,我也不愿意。

像一场远行,又像一席梦话。

“我”又成了写作者献红。唏嘘的是,我面前的田美,这位侗族女子,我以为她的美,她的安恬,是岁月自然沉淀的结果,却没有想到她经历了这么多深渊般的历练:外出打工,丧夫,回乡,倾其所有建好的房子被拆,另行选址重建,赡养婆婆直至瓜熟蒂落上山归土,送儿子上大学……

daihgiaiq eiqsei dwg:

Mwngz ndei ha, boux hekgviq gou, boux hekgviq daj gizgyae daeuj, cingj gwn cenj laeuj dou gag ngauz ndeu. Boux hekgviq gou, laeuj ndei neix oemq sam naengj gouj cij guh baenz, boux hekgviq gou, cingj gwn laeuj ba……

Riengzlaeng, vunzlai caez yaengx cenjlauj angqfwng ndoet laeuj, gwnz daiz nauhyied raixcaix. Aen yizsiz gingqlaeuj “bya sang raemx lae” sawj aen hoihlaeuj gwj nauhyied gwj daeuj. Daihgaiq gwn le aen cungdaeuz ndeu, bouxhek ndoet gaeuq gwn imq, yaek lizhai lo, gyoengq mehdajcawj youh sikhaek baizdoi, ndwn youq song henz roen haeuj giz diegbingz laeuzgyong haenx, bekwngz baepbaep, caez eu fwen soengq hek.

Caj bouxhek liz bae le, gyoengq mehdajcawj couh bae gwn haeux byaek gwnz daiz, lumj rumzhung geuj fwj nei yaep ndeu couh gwn haeux byaek liux bae, gwn imq le, ganjgaenj beuj vanj dawh. Cib lai faencung couh beuj caez, gak boux gag rap swx dauqbae ranz. Gyoengqde yaek youq lajbyonghngoenz 4 diemj buenq gaxgonq guh ndei ngaizhaemh, caiq rap daeuj guh biujyienj. Aen donz hung cien vunz haenx lij caj gyoengqde ne. Youq gwnz roen dauqma ranz, gou youh doiq Denz Meij naeuz, mizyinx dangqmaz, sim’ angq lai lo, gyoengq mehdajcawj caen vuenyungz ha.

Aen naj Denz Meij fwt saep roengzdaeuj, menhyumyum naeuz, gaxgonq miz boux hek ndeu cam gou gvaq, mwngz rox miz bien sawcuenh ndeu heuh 《Baihnaz Gyaundeidei》lwi?

Gou naeuz mbouj rox.

De naeuz, Luz Di sij gij raemx ciengz lae, bya gag miz, diendeih bienq, seng’ eiq hoengh, singfwen ndeidingq, bouxguhnaz miz naz ndaem, nazreih cien bi caih caerauq. Cungj yiengh ciuhvunz neix, couh dwg aen yienghceij sou neix. Sou caen vuenyungz ha.

Gou naeuz, gou hix roxnyinh gou vuenyungz. Songraeuz doxvuenh, mwngz nyienh lwi?

Gij hoizdap gou, de miz di siengj mbouj daengz. De ngawh yaep ndeu, doeklaeng gag hwhw geij sing.

Gou naeuz, gou hix mbouj nyienh.

Lumj ciengz byaij bae gyae ndeu, youh lumj gawq vah loqfangzhwnz ndeu.

“Gou” youh bienqbaenz bouxsij Yenhungz. Sawj vunz doenghsim danqheiq dwg, Denz Meij baihnaj gou, dahsau Duncuz neix, gou laihnaeuz de gyaundeide, de ancingh, dwg ndwenngoenz cwkomz ndaej baenz, cix mbouj siengj daengz de ginglig gvaq haemzhoj baenzlai: Ok rog dajgoeng, bouxgvan dai bae, dauqma ranzmbanj, boek caez sojmiz guh baenz aen ranz haenx deng cek bae, youh deng lings genj dieg dauqcungz guh, ciengx gyabuz daengz ngoenzlaux gvaqseiq, soengq daeglwg doeg daihhag……